

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-763

29.10.2018

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Skade på lagerbygning etter at ATV parkert inne i bygningen brant – bal. § 2.

Klager parkerte en ATV inne i sin lagerbygning. ATVen begynte senere å brenne grunnet tekniske forhold, og det oppstod store skader på lagerbygningen. Det oppstod uenighet mellom klager og selskapet om skaden var omfattet av det objektive bilansvaret, eller om skaden var unntatt etter bal. § 2 første ledd bokstav b. Det var enighet om at ATVen var forsvarlig parkert på et sted hvor allmenheten ikke kan ferdes, men uenighet om hvorvidt ordlyden skulle tolkes innskrenkende i tilfeller hvor det var tekniske årsaker til skaden. Nemndas flertall kom til at unntaket i bal. § 2 første ledd bokstav b, kom til anvendelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på lagerbygg/varelager etter brann i ATV og spørsmål om skaden er unntatt fra bilansvarsloven etter bal. § 2 første ledd bokstav b.

En ATV ble parkert inne i et lagerbygg etter bruk. Lagerbygget var uforsikret og eid privat av eieren av firmaet som er forsikringstaker for ATVen. Etter parkering begynte ATVen å brenne pga. tekniske forhold. Kjøretøyet ble totalskadd, og lagerbygningen det sto parkert i ble påført omfattende skader.

Det er enighet om at skadene på lagerbygningen var forårsaket av ATVen, jf. bal. § 4, men uenighet om skaden "er gjort medan vogna er forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast" og utenfor det objektive bilansvaret, jf. bal. § 2 første ledd bokstav b.

Klager krever dekning for skaden og anfører at "skadene er realisert av ATVen og en teknisk risiko/fare med denne", og at det da ikke kan være grunnlag for å tolke dekningsunntaket i bal. § 2 første ledd bokstav b slik at det kommer til anvendelse i denne saken. Sikrede har videre anført at det må "anses som klart at unntaket ikke fritar If for brannskader i lukkede garasjelegger og liknende, selv om allmenheten ikke fritt kan ferdes der". Klager viser generelt til forarbeider og praksis, og særlig LB-2016-193402 hvor retten foresto "en prinsipiell tilnærming til rettsanvendelsen, og da forståelsen av bal. § 2 første ledd bokstav b på generelt grunnlag."

Selskapet avviser ansvar og anfører at skadetilfellet faller utenfor bal. etter en naturlig forståelse av ordlyden i bal. § 2 første ledd bokstav b. ATVen ble parkert i en bygning, som anses som et sted der allmenheten ikke kan ferdes. Selskapet har videre bemerket at lagmannsrettsdommen klager har vist til dreier seg om en bil som selvstartet og rullet inn i garasjeporten, mens ATVen hele tiden sto stille. Samtidig ble det vist til at lagmannsretten i den aktuelle dommen var åpen på at lovbestemmelsen ble tolket innskrenkende i forhold til ordlyden, og selskapet mente at "legalitetsprinsippet taler med styrke mot at FinKN/domstolen forrykker rettigheter og plikter

mellom private parter basert på reelle hensyn. Særlig gjelder dette når ordlyden i aktuelle lovbestemmelse er klar."

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for brannskade på lagerbygget etter bal.

Nemndas flertall, Wilhelmsen, Hagland, Lileng, Bjurvill og Stiansen, bemerker:

Flertallet mener selskapet må gis medhold.

Det synes å være enighet om at skadene på lagerbygningen i utgangspunktet kan anses som skader som motorvogn gjør, jf. bal. § 4.

Spørsmålet er om unntaket i bal. § 2 første ledd bokstav b kommer til anvendelse. Bestemmelsen sier at loven ikke gjelder i tilfeller der skaden "er gjort medan vogna er forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast".

Flertallet forstår partene slik at de er enige om at ATVen var forsvarlig parkert i lagerbygningen, og at lagerbygningen ikke var et sted allmenheten kan ferdes. Ordlyden i bal. § 2 første ledd bokstav b tilsier da at skaden faller utenfor det objektive bilansvaret.

Klager anfører imidlertid at praksis og forarbeider til bal. § 2 første ledd bokstav b tilsier at selskapet ikke er fritatt for brannskader i lukkede garasjeanlegg selv om ikke allmenheten fritt kan ferdes der. Sikrede viser til LB-2016-193402, hvor lagmannsretten kom til at bestemmelsen ikke kom til anvendelse selv om brannen var oppstått da bilen i utgangspunktet var forsvarlig parkert i lukket garasje som var utenfor der allmenheten kunne ferdes. Denne saken dreide seg imidlertid om en bil som selvstartet og begynte å trille, og det var uklart om bilen begynte å brenne før den selvstartet og kjørte inn i garasjeporten, eller om den selvstartet og kjørte inn i porten for deretter å begynne å brenne. Retten synes å ha lagt vekt på at det ville bli en bevismessig uoversiktlig situasjon dersom man skulle legge til grunn at unntaket fikk anvendelse på skade som oppsto mens bilen sto helt stille, men ikke kunne anvendes fra det øyeblikket den begynte å trille. Flertallet forstår dommen slik at dette var avgjørende for dommens resultat.

Lagmannsretten tolker i dommen ordlyden innskrenkende under henvisning til Nygaard (Bilansvar (1990), side 47-48), som under henvisning til forarbeidene "tar til orde for at det objektive bilansvaret bør gjelde dersom skaden under parkering skyldes teknisk svikt."

Lagmannsrettens dom er nylig fulgt i en dom i Oslo Tingrett 3.10.18. Flertallet peker på at Nygaard bruker ordet "bør" om sin løsning, og at formuleringen har karakter av en anbefaling de lege ferenda og ikke som en fremstilling av gjeldende rett. Flertallet er heller ikke enig i at forarbeidene gir støtte for en slik løsning. Komiteen hadde opprinnelig foreslått en todelt regel for parkering i utkastet § 5 med følgende ordlyd:

1. Volder motorvogn skade mens den står stille og uten at skaden skjer i tilslutning til vognens stansing eller igangsetting, kan erstatning bare kreves når skaden skyldes for hold som nevnt i § 4 nr. 1 bokstav a-c.
2. Erstatning i tilfelle som omhandlet i nr. 1 kan ikke kreves etter denne lov når skaden voldes mens vognen på forsvarlig vis er satt ut av bruk på et sted som ikke er åpent for alminnelig ferdsel. ...

Flertallet forstår dette forslaget slik at ansvar for teknisk svikt gjaldt ved annen parkering enn den som er omtalt under nr. 2, som gjelder når vognen er forsvarlig "satt ut av bruk på et sted som ikke er åpent for alminnelig ferdsel". I så fall ville unntaket for teknisk svikt heller ikke etter utkastet komme til anvendelse i den situasjonen som her er omhandlet. Bestemmelsen i nr. 1 ble imidlertid sløyet av departementet. I Ot. Prp nr. 24 s. 44 uttaler man i denne forbindelse at dersom "et parkert motorkjøretøy volder skade mens det står forsvarlig bortsatt utenfor gate, veg eller annet

sted som er åpent for alminnelig ferdsel, opprettholder og utvider proposisjonen (§ 2 første ledd bokstav b) unntaksregelen" i komitéforslaget. Departementet tok altså ut parkeringsregelen som gjaldt "ikke forsvarlig" parkering på områder åpent for alminnelig ferdsel, men videreførte det absolutte unntaket for forsvarlig parkering på områder hvor allmenheten ikke ferdes. Flertallet finner det vanskelig å tolke dette slik at departementet ønsket å videreføre en del av ansvaret i nr. 1 i nr. 2 hvor det aldri hadde vært foreslått.

Tingretten viser videre til at NUT s. 58 anbefaler varsomhet med utvidende tolkning av unntakene i bal. § 2. Flertallet kan vanskelig se at dette gir et argument for innskrenkende tolkning av de samme reglene.

Flertallet kan heller ikke se at formålsbetraktninger skulle tilsi en slik dekning. Tingretten viser til at tekniske innretninger er en del av risikoen knyttet til bilen. Flertallet mener forarbeidenes henvisning til tekniske innretninger må sees i sammenheng med henvisningen til motorvognens "tyngde, lettbevegelighet og hastighet", se NUT s. 58 om bilansvaret generelt, som tingretten siterer, og s. 64 om parkering, hvor utvalget særlig fremhever "tyngde, lettbevegelighet og hastighet" som "de viktigste" og ikke nevner tekniske innretninger.

"Teknisk svikt" som risikofaktor gjelde enhver teknisk innretning, herunder motorvogn. Skade som følge av teknisk svikt kan føre til ulovfestet objektivt ansvar, men dette er noe annet enn ansvar etter bal. Ved objektivt ansvar for teknisk svikt vil ansvaret ifølge skl. § 4-2, jf. § 4-3, kanaliseres til skadelidtes tingsforsikring om slik finnes, eller evt. dekkes av skadevolders alminnelige ansvarsforsikring. Hvis man henfører denne risikoen til bal., gjelder derimot ikke denne begrensningen i regressadgangen. Resultatet blir da at bygningsforsikringen ved brannskader på bygning pga. teknisk svikt i parkerte biler krever regress hos trafikkforsikringen. Flertallet mener denne risikoen heller bør ligge hos bygningforsikringen. De fleste bygninger har brannforsikring, og regress-søksmål er ressurskrevende. Risikoen knyttet til tekniske innretninger er ikke enestående for motorvogner, og når denne ikke materialiseres i sammenheng med motorvognens tyngde, lettbevegelighet og hastighet mener flertallet man er utenfor bal.s naturlige virkeområde.

Flertallet mener derfor at skaden er unntatt i bal. § 2 første ledd bokstav b, og klager har ikke krav på erstatning.

Mindretallet, Pihlstrøm og Lundgaard, bemerker:

Mindretallet har etter noe tvil kommet til at unntaksregelen i bilansvarsloven § 2 første ledd bokstav b ikke får anvendelse. Bilens risikopotensial er realisert som følge av teknisk svikt ved bilen (brann). Etter mindretallets syn er dette en del av motorvogners særlige risikopotensial som skal dekkes av bilansvaret.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Peter Bjurvill (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Lars Erik Lundgaard (næringsrepresentant).